Gemeente Assen

Raadsvoorstel

Onderwerp Transitievisie Warmte

Kenmerk	
Datum verzending	donderdag 4 februari 2021
Besluitvormende raad	donderdag 18 maart 2021
Consulterende raad	
Namens	het college van burgemeester en wethouders van gemeente Assen de heer M.L.J. Out, burgemeester de heer T. Dijkstra, secretaris

Beslispunten

1.1 De Transitievisie Warmte Assen vast te stellen.

1.2 De wijken De Lariks en Kloosterveen te benoemen als startwijken en hier in samenwerking met inwoners wijkuitvoeringsplannen op te gaan stellen.

2 Inleiding

We zijn op weg naar een duurzaam Assen. Belangrijke stappen hierin zijn het besparen van energie, het isoleren van onze woningen en het opwekken van duurzame energie. Volgende stap is het op een andere manier verwarmen van onze woningen, want in de toekomst gebruiken we geen aardgas meer. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat we voor 2050 van het aardgas afgaan en dat ter voorbereiding hierop elke gemeente uiterlijk in 2021 een Transitievisie Warmte vaststelt. Deze visie geeft de kaders en het tijdspad weer waarop de verschillende wijken in Assen aardgasvrij worden voor 2050. Voor de wijken die voor 2030 van het aardgas af gaan geeft de visie ook aan welke alternatieven er in beeld zijn en welke koppelkansen er liggen. De visie wordt vervolgens per wijk samen met betrokkenen uitgewerkt in wijkuitvoeringsplannen. De visie wordt elke 5 jaar herzien.

Tijdens de totstandkoming bent u op meerdere momenten geïnformeerd. Afgelopen januari zijn de beoogde uitgangspunten en de koers van de conceptvisie consulterend met u besproken. U gaf aan zich te kunnen vinden in de geschetste conceptrichting en deed een aantal aanbevelingen. In bijgaande memo is weergegeven hoe we met deze aanbevelingen zijn omgegaan.

De visie geeft een globale route voor 2050 en een strategie voor de periode tot 2030. In Assen willen we starten met het aardgasvrij maken van de wijken De Lariks en Kloosterveen. In de Lariks zijn we al gestart met een proeftuin uit het Nationaal Programma Aardgasvrije Wijken. Kloosterveen is een nieuwbouwwijk met goed geïsoleerde woningen. Voor het merendeel van de wijk is een all-electric oplossing, waarbij woningen worden verwarmd met een warmtepomp, het voorkeursalternatief. Daarnaast zetten we gemeentebreed in op het besparen, isoleren en opwekken van duurzame energie.

3 Beoogd effect

Met de Transitievisie Warmte wordt richting gegeven aan de transitie naar een duurzaam verwarmde gebouwde omgeving. Het biedt een kader voor toekomstige ontwikkelingen en legt de basis voor nieuwe initiatieven en wijkuitvoeringsplannen, te starten in de wijken Kloosterveen en De Lariks. Tevens geeft het handelingsperspectief voor alle Assenaren voor de eerste stappen op korte termijn en de route voor de langere termijn.

4 Argumenten

4.1.1 Met de vaststelling van de Transitievisie Warmte wordt voldaan aan de afspraken uit het Klimaatakkoord die stellen dat elke gemeente uiterlijk in 2021 een vastgestelde transitievisie dient te hebben.

4.1.2 De Transitievisie Warmte is een belangrijke stap opweg naar een aardgasvrije gebouwde omgeving. De visie biedt een kader voor de uitvoering richting bewoners, marktpartijen, corporaties en andere stakeholders. Het vormt de basis om verder in gesprek te gaan met de inwoners van Assen over het aardgasvrij worden en het nemen van verduurzamingsmaatregelen.

4.1.3 De Transitievisie Warmte geeft duidelijkheid over de uitgangspunten die leidend zijn voor de warmtetransitie in Assen, namelijk:

- haalbaar en betaalbaar,
- stap voor stap: inspelen op koppelkansen en benutten van de tijd,
- starten met besparen, isoleren en opwekken.

4.1.4 De Transitievisie Warmte is een flexibel document. De visie wordt elke 5 jaar herzien om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen, innovaties en de voortgang.

4.1.5 Aardgasvrij worden betekent een overschakeling naar duurzame energiebronnen. Derhalve hangt de Transitievisie Warmte samen met de Regionale Energiestrategie (RES). In de RESDrenthe 1.0 worden de doelen voor het opwekken van duurzame energie via wind- en zonne-energie opgenomen, evenals de regionale warmtestructuur die de beschikbare warmtebronnen aangeeft (RWS).

4.1.6 De Transitievisie Warmte is vormvrij, de vereisten zijn participatie bij de totstandkoming ervan en het opnemen van een planning. Aan beide vereisten is voldaan.

4.2.1 De Transitievisie Warmte bevat een eerste indeling en prioritering van wijken waarvoor een wijkuitvoeringsplan wordt opgesteld met handelingsperspectief voor de betreffende wijk. In Assen willen we starten in wijken waar op dit moment een technisch haalbare en betaalbare oplossing voor handen is. Daarnaast willen we aansluiten bij bestaande projecten en wijkverbeteringsopgaven, oftewel inspelen op koppelkansen. Hieruit volgt dat de wijken De Lariks en Kloosterveen passende wijken zijn om te starten met de warmtetransitie.

4.2.2 Voor de startwijken gaan wijkuitvoeringsplannen opgesteld worden. Dan wordt het voorkeursalternatief voor de wijk verder uitgewerkt per buurt, zowel technisch als financieel, en wordt de fasering van het aardgasvrij maken van de woningen bepaald. Waar nodig worden aanvullende warmtealternatieven uitgewerkt (bijvoorbeeld voor centrumfuncties of afwijkende bebouwingstypen). Het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen gebeurt in nauwe samenwerking met inwoners en stakeholders.

5 Kanttekeningen

5.1 Haalbaar en betaalbaar zijn belangrijke uitgangspunten van de Transitievisie Warmte. Of het haalbaar is dat één of meerdere wijken in 2030 aardgasvrij zullen zijn, zal mede blijken in de volgende stap als er wijkuitvoeringsplannen opgesteld gaan worden. Daarin wordt per wijk het voorkeursalternatief met de inwoners gedetailleerd uitgewerkt, zowel technisch als financieel. Het daadwerkelijke realisatietempo wordt ook bepaald door de (financiële) ondersteuning en (juridische) instrumenten die nog in ontwikkeling zijn bij het Rijk. Het Rijk heeft aangegeven een aantal randvoorwaarden, waaronder bevoegdheden en doorzettingsmacht, te gaan verankeren in wet- en regelgeving. Op dit moment is dit nog niet ingeregeld. Daarnaast kan het zo zijn dat het tempo door andere initiatieven en toekomstige ontwikkelingen wordt versneld of juist vertraagd.

5.2 Het Rijk heeft de gemeenten geen taakstelling opgelegd voor een minimaal aantal aardgasvrije woningen voor 2030. Het Rijk streeft er naar om 1,5 miljoen van de in totaal 7 miljoen gebouwen in Nederland voor 2030 te verduurzamen (dus ca. 21%). Met de strategie uit de Transitievisie Warmte koerst Assen af op ca. 4.000 tot 5.500 woningen (van de in totaal 32.000 woningen) die voor 2030 van het aardgas af kunnen zijn (dus ca. 13% - 16%). Daarnaast boekt Assen via het spoor van ‘aardgasvrij-ready-maken’ voortgang op het verminderen van de CO_2-uitstoot van de gebouwde omgeving. De inschatting is dat na een opstartfase kan worden opgeschaald, waarbij het zwaartepunt in de periode 2035 – 2045 zal liggen.

5.3 Het Rijk en de medeoverheden werken aan een procedure om de voortgang van de Transitievisies Warmte te kunnen monitoren. Hiervoor wordt een webtool ontwikkeld waar gemeenten de voortgang inzichtelijk kunnen maken.

5.4 In de Transitievisie Warmte wordt duidelijk dat warmtenetten voor een groot deel van de stad de meest haalbare en betaalbare oplossing is om aardgas te vervangen. Inmiddels is een verdiepend onderzoek gestart naar de kansen en risico’s van de geothermiebron onder Assen.
Ook het eigenaarschap en de rol van de gemeente bij warmtenetten moet nog onderzocht worden. Dit hangt nauw samen met (on)mogelijkheden van de in ontwikkeling zijnde Warmtewet.

6 Kosten, baten en dekking

Uit de visie komen twee belangrijke vervolgstappen voort. Als eerste het opstellen van wijkuitvoeringsplannen voor de startwijken. Voor de proeftuin aardgasvrije wijken zijn de kosten voor het opstellen van dit plan gedekt door de Rijkssubsidie. Voor Kloosterveen is budget gereserveerd in het Programma Duurzaamheid. Tweede stap is de inzet op het no-regret-spoor om inwoners te informeren, motiveren en activeren om aan de slag gaan. Hier is ruimte voor begroot binnen het Programma Duurzaamheid.

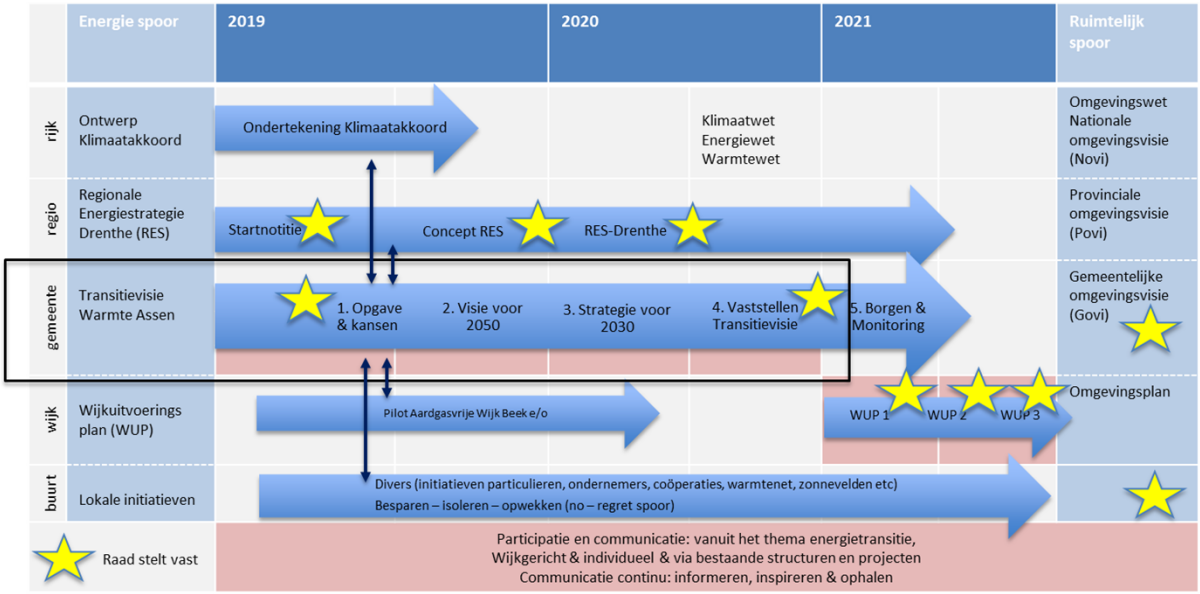
7 Communicatie, participatie

Bij het opstellen van deze visie zijn we in gesprek gegaan met diverse partijen, zoals netbeheerder Enexis, woningcorporaties Actium en Woonservice, de Drentse KEI, Energiecoöperatie Duurzaam Assen, Natuur en Milieu Federatie Drenthe, Drents Energieloket, Ondernemend Assen, Provincie Drenthe, Rijksdienst voor Vastgoed en Waterschap Hunze en Aa’s. We zijn gestart met het breed informeren van inwoners, bedrijven en andere instellingen over deze opgave, waarbij de insteek is om handelingsperspectief te bieden. Corona heeft tijdens de totstandkoming van deze visie voor enige participatie-uitdagingen gezorgd. Hier is op ingespeeld met het organiseren van digitale sessies . Zo zijn er in 2020 drie webinars georganiseerd, met als onderwerpen ‘aan de slag met je huis’, ‘het opwekken van energie’ en ‘aardgasvrij wonen’. Begin 2021 is er een online energie-café georganiseerd waar met inwoners is gesproken over de conceptvisie, mogelijke technieken en voorbeelden en ervaringen van koplopers. Daarnaast is voor de totstandkoming van deze visie ook gebruik gemaakt van de ervaringen uit onze proeftuin aardgasvrije

wijken in De Lariks en is het onderwerp besproken met het Asser Energieplatform (onze meedenkgroep van 50 Assenaren).

8 Vervolg

De Transitievisie Warmte wordt uitgewerkt in wijkuitvoeringsplannen (WUPs). Dit gebeurt in samenwerking met inwoners en overige stakeholders in de betreffende wijk. Met de vaststelling van het wijkuitvoeringsplan neemt de gemeenteraad een definitief besluit over de alternatieve warmteopties voor een wijk. Het besluit om een gebied aardgasvrij te maken wordt vervolgens verankerd in omgevingsplannen.

9 Bijlagen

Transitievisie Wamte Assen (inclusief bijlagen en onderliggende stukken).

De raad van de gemeente Assen,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 4 februari 2021.

Besluit

1.1 De Transitievisie Warmte Assen vast te stellen.

1.2 De wijken De Lariks en Kloosterveen te benoemen als startwijken en hier in samenwerking met inwoners wijkuitvoeringsplannen op te gaan stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van donderdag 18 maart 2021.

De raad voornoemd,

Voorzitter, M.L.J. Out

Griffier, J. de Jonge